

Dárci politických stran a veřejné zakázky: Nezanedbatelné propojení

Praha, 13. července 2016 České veřejné rozpočty ročně na veřejných zakázkách vydají kolem 14,4 % HDP. Takový objem finančních prostředků rozhodně táhne. Rozhodování o těchto zakázkách ovšem probíhá ve složitém politicko-administrativním prostoru. Jak si v tomto prostoru vedou právnické osoby, které jsou zároveň dárci politických stran a hnutí?

Věstník veřejných zakázek v období od ledna 2007 do konce roku 2013, tedy v období vlád vzešlých z parlamentních voleb v letech 2006 a 2010, obsahuje informace o více než 56 tisících ukončených veřejných zakázek zadáných veřejnými zadavateli. **Finanční objem těchto zakázek je přibližně 1 385 miliard Kč.** Samotný objem veřejných prostředků vydaných ve veřejných zakázkách je ovšem **minimálně dvojnásobný**, protože proběhly v režimu legislativních výjimek nebo v režimu zakázek malého rozsahu, které ve Věstníku veřejných zakázek povinně zveřejněny nejsou.

Jak zjistila nejnovější studie think-tanku IDEA při CERGE-EI, situace na poli veřejných zakázek je značně nepřehledná. O to víc, když se hledá spojení mezi příjemci veřejných zakázek a dárci, kteří věnovali finanční prostředky některé z politických stran. *„Dostupná data jsme analyzovali ve světle třech základních otázek: jak velký je trh zakázek dárců politických stran, jaký charakter mají zakázky získávané stranickými dárci a konečně jak lze charakterizovat dodavatele zakázek z řad dárců stran. A došli jsme k závěru, že dárci politických uskupení z řad podnikatelských subjektů se v České republice podílí na realizaci veřejných zakázek v nezanedbatelně míře,*“ říká autor studie a výzkumník IDEA při CERGE-EI Ján Palguta.

Nejde o malé peníze

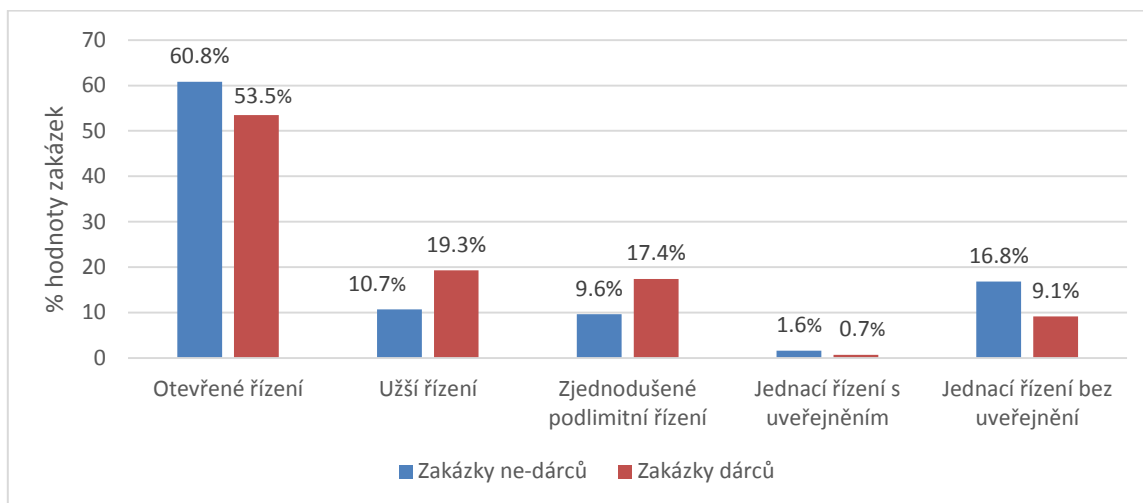
Česko se řadí v mezinárodním porovnání krajín OECD mezi země s jedním z nejvyšších podílů veřejných zakázek na HDP: každoročně to dělá okolo 14,4 %. Co se týče reálných čísel, dárci stran vyhráli ve sledovaném období více než 9 250 zakázek, tedy v součtu z celkového počtu zakázek v souboru 16,3 %. Celková finanční hodnota těchto zakázek činila 16,6 % hodnoty všech zakázek v souboru, což představuje cca 230 miliard Kč, v průměru na rok 32,8 miliard Kč.

Podlimitně a úzce. Zkrátka neotevřené

Co do analýzy typu zadávacího řízení zakázek, které získaly subjekty z řady dárců politických stran, studie prokázala, že **právnícké osoby sponzorující politické strany a hnutí vyhráli pouze 29,5 % veřejných zakázek v otevřeném řízení**, ačkoliv u ne-dárců jich touto formou bylo soutěženo 39,0 %. **Podobný rozdíl je vidět v podílech na finančních objemech zakázek (53,5 vs. 60,8 %)**. To dokazuje, že dárci politických subjektů vyhrávali zakázky mnohem častěji v méně transparentních typech zadávacích řízení, jako například v užším řízení (10,7 vs. 19,3%) nebo v zjednodušeném podlimitním řízení (9,6 vs. 17,4%).

Co se týče hlavního předmětu zakázek, **dárci politických stran mají víc než dvojnásobný podíl na stavebních zakázkách (78,1 %) než činí podíl stavebních zakázek u zakázek ne-dárců (35,2 %)**. Tento rozdíl se ještě zvýrazní, pokud je poměřován nikoliv počtem, ale objemem zakázek (86,1 % vs. 48,1 %).

Srovnání zakázek dárců a ne-dárců podle typu zadávacího řízení

„Právě z analýzy typů zadávacího řízení zakázek vyplývá asi nejzávažnější zjištění: dárce politických subjektů vyhrávali zakázky mnohem častěji v méně transparentních typech řízení, a to i když srovnáme dodavatele se stejnou právní formou, počtem zaměstnanců, ve stejném institucionálním sektoru a segmentu zakázek,“ říká Ján Palguta. „Zadavatelé takto měli větší volnost ve výběru firem a podlimitní režim zadávání je procesně jednodušší, nicméně neotevřené řízení je mnohem méně transparentní,“ uzavírá Ján Palguta.

Kontakt:

Ján Palguta

výzkumník IDEA při CERGE-EI
telefon: (+420) 608 742 867
jan.palguta@cerge-ei.cz

Ondřej Lukáš

PR Manažer CERGE-EI
telefon: (+420) 776 186 529
ondrej.lukas@cerge-ei.cz

O IDEA: Institut pro demokracii a ekonomickou analýzu (IDEA) při akademickém pracovišti CERGE-EI je nezávislý think tank zaměřující se na analýzu, vyhodnocování a vlastní návrhy veřejných politik. Doporučení IDEA vychází z analýz založených na datech, jejich nestranné interpretaci a moderní ekonomické teorie. IDEA vznikla z iniciativy a pod vedením prof. Jana Švejnara. Další informace na: <http://idea.cerge-ei.cz/> .